

- G'at, g'at! G'ittir-g'it! G'at, g'at! G'ittir-g'it!..

G'ildiragi yog'lanmagan ko'takaravani eslatuvchi bu surunkali nag'ma shoir Nashvatiyning jonini hiqildoqqa keltirdi, qalamini xontaxtadagi qog'ozga sanchgudek urib, og'zini qo'shni xonaga zambaraklantirdi:

- Bas! Yig'ishtir! To'xtat! He, o'sha o'tmas arrangnib Ъ|

- Ha?! Nima gap?!

Oshxona tomondan siltovli tovush eshilib, so'ng qo'lida kapgiri bilan Mashmashaxonning o'zi chiqib keldi. Nashvatiyning endigina buloqlanishni boshlagan so'zlari kekirdagida tuyquq ko'lmaklanib to'xtadi: "ar-r-rangnib Ъ| is-s-sb Ъ|

- Hey, inson! - kapgiri havoda selpitib shang'illadi Mashmashaxon. - Marmarqo'ziga yopishmang, deb sizga nechchi marta aytdim, a? Bolamning ilhomini bo'g'mang!

Qo'shni xonadagi Marmarqo'zi esa, ilhomi ancha-munchaga bo'g'ilmasligini oyijonisiga malum qilib qo'ymoqchidek, mashqini bir maromda davom ettiraverdi:

- G'at, g'at! G'ittir-g'it!..

- Men-chi? - irg'ishlanib o'rnidan turdi Nashvatiy. - Mening ilhomim tepalansa, maylimi?

- Ilhom? Voy, o'laqalay! Siz yozgan narsalargayam ilhom kerakmi hali?

- Og'zingni peshlab gapir, ho'v! Sherlarimni "narsa deyishga qanday tiling bordi?

Ha, "it vafo, xotin jafo, deganlari to'g'ri ekan. Shuncha birga yashab, xotini uning sherlariga, ko'ngil uchun bo'lsa-da, ko'z qirini tashlab qo'yganini eslolmaydi. Vaholanki, dunyoning sinoatlariga uchinchi qavatdan razm tashlash ishtiyoqi ila kecha bolkonga chiqib, qo'lidagi daftarni bexos tushirib yuborganida, pastda ivirsib yurgan yetti yot begona it o'qdek uchib kelib, uning sherlarini mislsiz qiziqish bilan uzoq iskab turdi. O'zi it, lekin adabiyotga bo'lgan izzatini qarang!

Odam degan unvon hayf bu xotinga. Agar, to'laqonli banda bo'lganida, avval xontaxtadagi qog'ozni olib, undagi bitikni o'qib ko'rardi. Yap-yangi sher-a!

Bahor keldi, aziz o'rtoqlar,

Ariqlarni tozalaylik sal.

Bo'lsin ular soqol qirdirgan -

Oshnam Abrey ko'sadek go'zal!

Allomabosh er shunday noanaviy satrlarni tarsa-turs kashf etib tashlansa-yu, uvadafahm xotin bundan bebahra yursa. Tag'in, o'qituvchimish. Teshigini ko'rmasa, nayni teshasopidan ajratolmaydi, musiqadan dars berganiga o'lasanmi. Jonivorda qobiliyatning "Q harfiyam yo'q, tog'asi maktab direktorligidan urilsayoq, buniyam kuni bitadi.

- "Narsa bo'lmay, nima? - masxaraomuz lab burishtirdi Mashmashaxon. - Agar ular "sher bo'lganida, loaqal birortasi gazeta-pazetada bosilmasmidi? Bu uydan Hamza chiqmadimi, endi o'g'limni o'zim Rastrapovich qilaman. Bizga xalaqit bermang!

Nashvatiy bu gapdan pishqirib kuldi:

- Voy, kallavaram-ey! Bo'yniga hushtak osgan har bir so'tak melisa bo'lavermaganidek, yoltayoq ushlashni o'rgangan hamma maxluqdanam Rastrapovich chiqavermaydi.

- Boshqalarni o'zingizga o'xshatmang. Qirqa kirgandayam na ishingizda tayin bor, na birov otingizni biladi. Mana, o'n bir yoshidayoq Marmarqo'zining istedodini tan olishdi, shu bolaning orqasidan magnitafonli bo'ldik, televizorli bo'ldik.

Nashvatiy o'zini bu olamdagi eng chigal kalavalarining uchini ham bir zehn solishdayoq topmoqqa qodir shaxslardan deb hisoblasa-da, aynan ana shu magnitofon va televizor bilan bog'liq jumboqni hali-hali yecholmay kelayotganidan qattiq iztirobda edi.

Bundan to'rt oylar oldin kimdir eshikning qo'ng'irog'ini cho'zg'ilantirib jiringlatishga tushdi. Uni choyxonapalovga chaqirmay qo'ygan oqibatsiz ulfatlari haqida "Burgut va qorayoqlar degan masal yozib o'tirgan shoir jonini ijod jannatidan mahrum etishga kuch topib, og'riningina o'rnidan qo'zg'aldi. Borib, eshikni ochganini biladi, karton quti qo'ltiqdagi tappakburun kimsa chala-pula salomlashgan kuyi ichkariga suqilib kirib: "Biz ashaddiy muxlislardanmiz, shu xonadondagi istedodli zotni bir ziyoratlab qo'yishga keluvdik, deb, bolalarning mis surnaychasidek ping'illadi. Buni eshitib, Nashvatiyning chehrasi yorishdi:

- Ortiqcha maqtab, odamni uyaltirmasinlar. To'g'ri, istedodimiz yetarli, ammo-lekin dovrug'imiz hali-hozir yetti iqlimga taralib ulgurganicha yo'q.

- Hedemay taraladi! - qatyi ishonch bilan qosh kerdi tappakburun. - Zero, vilonchelning ishqibozi jahonda bitta menmas!

Bo'ridan gapirsang, qulog'i ko'rinadi, deganlaridek, vilonchelning nomi tilga olinishi bilanoq, poygaktagi xonadan uning yuraktatalar ovozi labbaylandi.

- G'at, g'at! G'ittir-g'it!..

Tappakburun bir Nashvatiyga, bir ohang taralayotgan yoqqa qarab qo'yib, "ie, maestro bu yoqda ekan-ku, deya beso'naqay tufisini popillatganicha xonaga bostirib kirdi. Yig'lamsiragudek ahvolda mashq qilayotgan Marmarqo'zi va uning boshi ustida musht o'ynatib turgan zolim tuzozi Mashmashaxon bilan tanishuv marosimi yakunlangach, tappakburun qo'lidagi qutini "maestroga tutqazib, tantanavor tarzda so'z qotdi:

- Qadrli Marmarqo'zi! Ijro etayotgan kuylaringiz jamoamizga g'o-o-yatda va niho-o-yatda manzur bo'lyapti. Shu bois,

"Oynaqopqon qo'shma korxonasi rahbariyati nomidan sizga mana shu magnitofon sovg'a qilinadi. Tabriklayman! Bundan buyog'igayam, talablarga binoan, to'xtatmay chalaverasiz degan umiddamiz.

Tappakburunga qo'shilib, er-xotin ham angraygan asno chapak chalishdi.

- Chet ellarda istedodli yurtdoshlarini qo'llab yuradigan boylar ko'pligini eshitgandim, - og'zi qulog'iga yetib gijingladi Mashmashaxon. - Xayriyat, o'zbekdanam shunaqalar chiqibdi.

Oradan ikki oycha o'tib, tappakburun ushbu xonadonga yana tashrif buyurdi. Bu safar Marmarqo'ziga "Oynaqopqon qo'shma korxonasi boshlig'ining nomidan "Samsung televizorini topshirib: "Jamoamizning sizga bir iltimosi bor, Marmarqo'zi. Bundan keyin, talablarga binoan, yarim kechadayam mashq qiptursangiz, dedi-yu, Mashmashaxonning: "Hech bo'lmasa, bir piyola choy ichib keting, degan taklifini yerda qoldirib, zippa g'oyib bo'ldi.

Shundan buyon Nashvatiyning boshi garang, ko'ngli xijil. Insof minbaridan turib aytiladigan bo'lsa, Marmarqo'zida istedod bor-yo'qligini muhokamalashning o'zi kulgili. Mana, bir yildan oshyaptiki, hamon o'sha-o'sha nag'ma: "G'at, g'at! G'ittir-g'it! G'at, g'at! G'ittir-g'it! Nashvatiy-ku hozircha tirik, bu kuyni hatto o'likning yonida chalsang, kafanini yirtib tashlab, og'zingga shapaloq tortvorishi hech gapmas. Paqqos chidab bo'lmaydigan hol, agar, chidash mumkin bo'lsa, Nashvatiydek og'ir-bosiq shoir o'z o'g'lining ishidan xitlanib, nishdor sher yozarmidi?

This is not registered version of TotalDocConverter

Bosib kelar go'yo sel.

Katta g'ijjak, vahshiy g'ijjak,

Gumdon bo'lgur vilonchel!

Shak-shubha yo'qki, bu g'ayritabiiy voqealarning ortida yirik bir sir yashirilib yotibdi. Taxmin ko'p, biroq shulardan ikkitaginasida g'ira-shira mantiq bordek: yo xotini uning shoirlik g'ururini toptash maqsadida bularni ataylab uyushtiryapti, yo bo'lmasa, o'sha tappakburun jinnixonadan qochgan puldor kimsa.

- Shu magnitofon bilan televizorni hadeb tumshug'imga niqtayvermagin, - xotiniga zimdan ezginlanib tikildi Nashvatiy.- Bu dunyoda sheriyatga fahmi ilashadiganlar azaldan tanqis bo'lsa, men nima qilay?

Eshikning qo'ng'irog'i jiringlab, Mashmashaxonning javob nutqi og'zida qoldi. Nashvatiy burun jiyirganicha borib, eshikni ochdi.

Xonadonning eski qadrdoniga aylana boshlagan tappakburun ichkariga lip etib kirib, Nashvatiy bilan qo'l siqib ko'risharkan, poygakdagi xonadan tinimsiz taralib turgan "g'at, g'atga berilib quloq tutgan asno, mahliyanib tebrandi. So'ng, shalviroq

kostyumining cho'ntagidan allaqanday qog'ozni sug'urib, boshi uzra hilpiratdi:

- Xushxabar bor! Meni tezda Marmarqo'ziga ro'para qilinglar!

Tappakburun xonaga kiriboq, Marmarqo'zini quchoqlab o'pishga tutindi:

- Tabriklayman, maestro! Mana, yana mukofot opkeldim sizga!

- Bu qanaqa qog'oz? - qog'ozga bir suqlanib olib so'radi Mashmashaxon.

- O'rder bu! - gavdasini selkillatib chimrildi tappakburun. - Ikki xonali tor kvartira yosh sozandaning erkini bo'g'adi. Shuni hisobga olib, yangi dahadan sizlarga to'rt xonali uy ajratishga qaror qildik.

Nashvatiyning aqlidan ozishiga sal qoldi. Tili tanglayiga yopishib, "a-ab Ъ| o'rb Ъ| o'rb Ъ| deya g'o'ldiraganicha ko'zini baqraytirdi.

Mashmashaxon o'g'lining qo'lidan o'rderni och sirtlondek yulqilab olib, undagi yozuvlarni qayta-qayta o'qishga kirishdi.

Odatdagidek shoshib g'oyib bo'lishga shaylanayotgan tappakburun, Marmarqo'zining yelkasiga og'aynilarcha qoqib, ping'illadi:

- Jamoamizning yana bir iltimosi bor, Marmarqo'zi. Yangi uyga ko'chgandan keyin, talablarga binoan, bolkonga chiqib mashq qiladilar-da, a?

Masovsirashi hanuz bosilmagan Nashvatiy tappakburunni pastgacha kuzatib tushdi. Maqsadi - u bilan nihoyat yolg'iz qolib, asabini ko'pdan beri yumdalayotgan savolga javob topish edi:

- Kechirasiz-ub Ъ| Bir savol boridi-dav Ъ|

Tappakburun Nashvatiyga iltifotlanib yuzlandi:

- Qulog'im sizda, taqdir.

- Hmb Ъ| "Oynaqopqon korxonasidagilarning es-hushi joyidaligiga-ku shubham yo'g'-a, - chaynaldi Nashvatiy.- Shunga qaramayb Ъ| hmb Ъ| bu ishlarni tushunolmayroq turibman-dav Ъ|

- Mayli, tushuntiramiz, - olimona gerdaydi tappakburun. - Mana shu ko'p qavatli uyda ikki yuz oltmishta xonadon bor.

Marmarqo'zi "g'at-g'ut qilishni boshlagandan beri atrofdagi ikki yuz ellik to'qqizta qo'shningiz tovush o'tmaydigan eshik-derazalar qurdirishga majbur bo'ldi. Bunaqa eshik-derazalarni faqat biz ishlab chiqaramiz.

Nashvatiyning sopollangan ko'zi oldida nimadir yarq etib chaqnadi. Tilla tishlar shekilli. Demak, tappakburun iljayib turibdi.

2003